

تحلیل و بررسی شروع به خودکشی زندانیان

نویسندگان:

لاری متیوک و لارف سرین^۱

چرامی ویچمن^۲

مترجم: سید محمد مهدی غمامی

دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق جزایی

ghamamy@isu.ac.ir

mmghamamy@yahoo.com

مقدمه

کنکاش قرار گرفته است. بسیاری از بزهکارانی که در گذشته بارها تصمیم به خودکشی گرفته‌اند سرانجام خودکشی کرده‌اند. موضوعی که اگر مورد توجه

در تحقیق‌هایی که تاکنون صورت گرفته است به وضوح دیده می‌شود که رفتارهای منجر به خودکشی در میان زندانیان به شدت گسترش یافته است.^۳ در این مطالعه، دیدگاهی جدید مورد

واقع شود می‌تواند آمار خودکشی‌ها را کاهش دهد. همانطور که تحقیق‌های متعدد نشان می‌دهد، در این مورد ویژگی مشهودی وجود دارد و آن این است که تاثیر عامل‌های متفاوت، کاملاً روشن نیست. موضوعی که به جای روشن شدن و بررسی‌های کاوشگرایانه به گذر زمان محول شده است.

بررسی‌های متعدد مبتنی بر به کارگیری گروه‌های مرجع بسیار رایج نیست، چون امکان کسب نتایج ارزشمند را سخت می‌کند. این نوشتار، نتیجه‌ی طرحی تحقیقاتی در زمینه‌ی ارزیابی و پیش‌بینی رفتارهای منجر به خودکشی در بین بزهکاران زندانی است تا از این رهگذر بتوانیم رفتارهای محرک را بررسی و محدود کنیم. این طرح پژوهشی در میان سایر بررسی‌ها، بر روشی تاکید می‌کند که علت رفتارهای منجر به خودکشی را در یابیم. آنچه ضروری به نظر می‌رسد توجه به عامل‌های ثابت، آسیب‌پذیر، حفاظت شده و بهره‌گیری از ابزارهای تفکیک می‌باشد.^۴

شروع به خودکشی زندانیان:

با تاکید بر مقاله‌ی (اپل وی)^۵ یک سری عامل‌ها را ثابت فرض کردیم (رفتارهای خود تخریبی گذشته، پیشینه‌ی ذهنی، مشکلات اجتماع پذیری، اکثر داده‌های جمعیت‌شناسی، سن پذیرش در زندان، نژاد و مسایل مربوط به حالت مجرمانه، سوابق خانوادگی به‌علاوه‌ی نشانه‌های ارزیابی اولیه در ارزیابی عامل‌های دیگر جرم‌زا و الگوهای روان‌شناسی به کار رفتند).

از هنگامی که مجموعه‌ای از ۴۵۰۰ بزهکار زندانی، در زندان کنار هم قرار گرفتند یک گروه ۷۳۱ نفری را که تاکنون اقدام به خودکشی کرده بودند، و یک گروه شاهد اتفاقی را که تعدادشان ۷۳۱ نفر بزهکار بود انتخاب کردیم.

گروه شاهد از میان کسانی انتخاب شد که در زندان‌های فدرال محبوس و تا آغاز طرح هرگز اقدام به خودکشی نکرده بودند. بزهکاران گروه اول (گروه مرجع) دارای متوسط سنی بسیار جوان و در اکثر اوقات زندگی شان مجرد بودند و البته هیچ تفاوت نژادی بین دو گروه از بزهکاران ثبت نشده بود.

این بزهکاران که پیش از این اقدام به خودکشی کرده بودند سوابق مجرمانه‌ی متفاوتی داشتند: آنان بیشترشان مرتکب قتل‌های با تصمیم قبلی، اقدام به تخریب برای سرقت یا سرقت‌های همراه با عنف و کمتر در معرض جرایم جنسی بوده‌اند. بزهکاران این گروه در موسسه‌هایی از سازمان زندان‌ها به سر می‌بردند که از حیث رتبه اغلب ضریب امنیت بالایی دارند.

گروه مورد بحث، در همان موسسه‌ها، به زیر گروه‌هایی تقسیم شدند تا در مسایل مورد بررسی، اطلاعات کاملی به دست آوریم. یک گروه ۷۶ نفری از بزهکاران را براساس سن پذیرش (بیشتر یا کمتر از ۳۰ سال)، مدت مجازات (۴ سال یا کمتر، ۵ سال یا بیشتر) و شکل جرم (جنایت خشونت‌آمیز و غیر خشونت‌آمیز) شکل دادیم. یک بررسی با چند متغیر و، یک بعدی نشان داد که کسانی

که تا به حال اقدام به خودکشی کرده‌اند از مشکلات روانی بسیار حادری رنج می‌برند (مشکلات بیرونی در ارتباط برقرارکردن با دیگران و بازشناسایی اجتماعی سخت، اشکالات درونی و معضل مربوط به کارکرد خانواده).

خطر حالت مجرمانه نیز امکان تشخیص یک تفاوت واضح بین گروه‌ها را به ما داد، حتی بعد از این‌که سیاست‌های بازپروری را به کار بردیم باز هم عامل قابل توجه‌ای بود.

بزهکارانی که سابقه‌ی اقدام به خودکشی داشته‌اند در محیط زندان نیز به سختی هنجارپذیر شده‌اند. در مقایسه با گروه شاهد، این بزهکاران اغلب موارد عامل برخورد خشونت‌آمیز و باعث درگیری‌های ناپسند بوده‌اند و همچنین تعداد زیادی از درخواست‌های جداسازی حمایت شده از سوی این بزهکاران طرح شده است.

در مدت پذیرش زندانیان، بزهکاران مورد ارزیابی خطر خودکشی به کمک جدول ارزیابی درجه بندی شده (که این درجات در بررسی خطر خودکشی استفاده می‌شود) مورد مطالعه

بزهکارانی که دارای سابقه‌ی

اقدام به خودکشی بودند

اغلب مردان جوان، مجرد و

سفیدپوست بودند که البته

سابقه‌ی ارتکاب جنایت‌های

خشونت‌آمیز هم داشتند

قرار گرفتند. رفتار این زندانیان بیانگر ۹ نشانگر بود، نشانگرها شامل: سوابق، نشانه‌های افسردگی، فوت اخیر یکی از اقوام نزدیک، فکرهای منجر به خودکشی، حضور موثر در صحنه‌ی خودکشی می‌شد.

بررسی و تحلیل ما نسبت به سایر موارد، نتایج سودمندی که در فرایند ارزیابی به دست آمدند به همراه داشت. ارتباط داخلی دو گروه منتخب ۷۷ درصد بود.

گروه بزهکاران دارای سابقه‌ی اقدام به خودکشی، همچنین منشاء جمعی متوسط کاملاً آشکار داشت که به وسیله‌ی گروه شاهد حاصل شد (۱۷ درصد = ۳۲).

مقایسه‌ی بین دو گروه تفاوت‌های روشنی را بین آنان مشخص کرد. این تفاوت‌ها شامل چهار عنصر اساسی می‌شد که درجه‌بندی آنها به صورت زیر است:

یک ارزیابی احتمالی نسبت به بزهکارانی که تمایل به خودکشی داشته‌اند، یک شروع به خودکشی سابق، یک عنصر میانی روانی و روان‌پریشی کنونی و علایم فشار روحی. در نهایت، با ضمیمه کردن عامل‌های نزدیک و داخلی

(مشکلات زنان و اتفاق‌های مربوط به مسایل ممنوع) و بیرونی (محکومیت‌های سابق در بزرگسالی) در یک سیر عقب‌گرد منطقی کاوشگرانه، که شامل عناصر برشمرده در جدول ارزیابی خطرپذیری خودکشی می‌شد، امکان پیش‌بینی احتمالی شروع به خودکشی در زندان بسیار بالا رفت.

خلاصه:

نتایج به دست آمده صحت استدلال‌های تحقیق‌های سابق را ثابت می‌کنند.

بزهکارانی که دارای سابقه‌ی اقدام به خودکشی بودند اغلب مردان جوان، مجرد، سفیدپوست بودند، که البته سابقه‌ی ارتکاب جنایت‌های خشونت‌آمیز هم داشتند.

در مدت پذیرش، این بزهکاران همانطور که گفته شده بود تقسیم‌بندی شدند (خطر مجرمانه بالا و زندان‌های امنیتی حداکثر)، آنچه بسیار مهم است، بزهکاران مسن بسیار کمتر در

اگر به سطح ارزیابی ۶ خطر خودکشی خطرناکی عناصر مربوط به هنجارمندی زندانی در زندان و داده‌های مربوط به سوابق مجرمانه را بیفزاییم، امکان پیشداوری بهتری در مورد احتمال خودکشی بعدی را خواهیم داشت.

خودآزاری و صدمه جسمی به خود^۷ در بین بزهکاران

بر اساس ارزیابی‌ها، به تقریب در نیمی از بزهکارانی که قبل از این اقدام به خودکشی کرده‌اند، مشکل دیگری هم وجود دارد و آن رفتارهای خودآزاری است که در میان چنین افرادی خطرپذیری بالایی دارد و به شدت شایع است. از همین شکل استنتاج‌ها، ضرورت طرح رفتارهایی همچون خود آسیب‌رسانی را به عنوان یک مشکل سلامت روانی و (جسمی) در بین بزهکاران زندانی نشان می‌دهد.

مجموعه‌ای را که شامل ۱۵۵ زن زندانی در زندان‌های ایالتی می‌شد، به دو گروه تقسیم کردیم، یک گروه شاهد متشکل از ۷۷ زن که تا به حال سابقه خود آسیبی نداشتند و گروهی که سابقه‌ی خود آسیبی در پرونده آنان وجود داشت.

گروه شاهد با گروه هدف بر اساس عامل‌های مختلف مطابقت داده شدند زمان زندانی شدن (قبل از ۱۹۹۴ و بعد از ۱۹۹۴) سن پذیرش زندانی (کمتر از ۳۰ سال یا بیش از ۳۰ سال) مدت مجازات حبس (۳ سال کمتر، ۴ سال تا ۹ سال، ۱۰ سال به بالا) شکل جرم مرتکب شده (همراه با خشونت یا بدون خشونت).

بزهکارانی که سابقه‌ی رفتارهای خود آسیبی داشتند اغلب مجرد، سفیدپوست، یا بومی بودند. در مورد سوابق کیفری، گروه مرجع سابقه‌ی محکومیت‌های متعددی داشتند همچنین موارد متعدد فرار از زندان، ارتکاب به جرایم سازمان

یافته از مواردی است که می‌توان درباره‌ی این گروه ذکر کرد، علاوه بر این گروه اخیر، کمترین دوره‌ی زمانی عدم ارتکاب جنایات را داشتند و دارای سوابق جرایم خشونت‌آمیز و حتی سوابقی مبنی بر داشتن آزادی مشروط و در موارد بسیار نقض آن هم بودند.

ارزیابی هنگام پذیرش زندانیان به ما این امکان را داد که این موارد به طور کامل احراز شوند که زنان گروه مرجع نسبت به زنان گروه شاهد در مورد مشکلات روزمره، روابط زناشویی و خانوادگی، مشکل اعتیاد، نقشی که در مجموعه‌های کاری داشته‌اند و نیز ثبات احساسات، بسیار تاثیرپذیر و آسیب‌پذیرتر هستند. این زنان دارای سابقه‌ی خود آسیبی، مشکلات حاد ناهنجاری اجتماعی و فراگیری و همچنین مشکلات درون‌گرایی و روانی بسیاری داشتند. علاوه بر این در بیشتر موارد این زنان دچار اختلال‌های متعددی در خودسازی و هنجارمندی بودند. بررسی نشانه‌های هنجارمندی در طول زندگی این زندانیان

معرض اقدام به خودکشی هستند. حال اگر سن بتواند نقشی مهم در شروع خودکشی بازی کند، هیچ ارتباط مستقیمی بین وضعیت تاهل و اقدام به خودکشی دیده نمی‌شود.

این واقعیت امکان فکر کردن در مورد ارتباط بین وضعیت تاهل و سن را که بسیار بیشتر از ارتباط موجود بین وضعیت تاهل و خطر خودکشی است، نشان می‌دهد.

کارکرد روانشناسانه ارزیابی شده بزهکاران، در هنگام پذیرش، آن زمان به طور کامل مشهود بود که بیانگر تفاوت بین بزهکارانی می‌شد که زمانی اقدام به خودکشی کرده بودند با کسانی که هرگز خودکشی نکرده‌اند.

بزهکارانی که دست به خودکشی زده بودند به مشکلات بسیار درونی و بیرونی خود هم اشاره می‌کردند. به خصوص این که در گذشته مشکلات روانی پیچیده و خانواده‌های ناکارآمد (یا کارکردهای منفی) داشته‌اند.

مشخص کرد که زنان گروه مرجع بیشترشان در انفرادی به سر می‌برند یا این که در بی‌نظمی‌ها (داشتن ابزارهای ممنوع، جرایم نظام یافته، اعمالی که منجر به قربانی شدن کسی می‌شود و رفتارهای خشونت‌آمیز و در نهایت مسئله اعتیاد) حضوری فعال دارند. حتی اگر این نتایج مقدماتی و توصیفی باشند قابل مقایسه با آنچه که تاکنون در مورد بزهکاران اتفاق افتاده است می‌باشد. برغم تفاوت‌های موجود بین دو جنس، از نظر انگیزه‌ی رفتارهای خود آسیبی، بین زنان و مردان شباهت‌هایی وجود دارد. زنان بزهکار که رفتارهای منجر به خودکشی داشته‌اند، ناهنجار و اجتماعی ناپذیری‌های بسیاری را از خود بروز داده‌اند اما این مشکلات برای گروه بزهکاران شاهد- مشکلات این چنینی- به صورت حاد وجود نداشت. حتی اگر نقص‌های هنجارمندی زنان مربوط به رفتارهای منجر به خودکشی باشد، رفتارهای خشونت‌آمیز آنان، فقط به خودشان منحصر نمی‌شود.

بزهکارانی که مرتکب خودکشی شده‌اند و آنانی که مرتکب

شروع به خودکشی شده‌اند

گروه مورد مطالعه یک مجموعه‌ی تصادفی ۴۸ نفری از بزهکارانی می‌شد که سعی به خودکشی کرده بودند اما موفق نشدند و البته گروه ۴۸ نفری از بزهکارانی که مرتکب خودکشی شده بودند، یک گروه شاهد ۴۸ نفری از بزهکارانی که تا این زمان هرگز سعی به خودکشی نکرده بودند هم انتخاب شدند، و نسبت به مجموعه‌ی اولیه تطبیق یافتند.

ضریب عینی بودن متغیرهای شماره‌بندی شده ده درصد محاسبه شد و به‌نظر قابل قبول می‌رسید (۹۲ درصد متغیرها حدود ۷۲ به بالا در وضعیت مطلوب بودند).

مطابقت سیر تحقیق، موثر و همان‌طور که انتظار داشتیم صورت گرفت، و در مدت سیر تحقیق به وضوح دیده شد که روش خود آسیبی در هر گروه متفاوت است.

بزهکاران دارای سابقه‌ی شروع به خودکشی، بسیار در معرض عادت «اور دوز» ۸ شدن داروهای مخدر، خود آسیبی با کارد، و خودکشی به خصوص با حلقه آویز کردن و خفه کردن خود بودند. به هر حال گروه اول در عملی کردن قصد خود متفاوت بودند، بیش از ۲۰ درصد بر جدی بودن قصد خود تاکید کردند ۲۲ درصد هم به انحنای مختلف مکان مرگ خود را بسیار بالا می‌دانستند.

بر اساس داده‌های جمعیت‌شناسی، برخلاف بزهکارانی که مرتکب شروع به خودکشی شده‌اند، افراد میانسالی که خودکشی کرده‌اند دارای تحصیل کمتر و اغلب بومی بوده‌اند و بیشتر اوقات گذران دوره‌ی محکومیت خود هم، در زندان‌هایی با ضریب امنیت بالا به سر می‌بردند. این دسته که سوابق مجرمانه‌ی متعددی داشتند نسبت به بزهکاران گروه شاهد بیشتر آزادی مشروط و تعلیق خود را نقض کرده‌اند.

همچنین گروه شاهد فرارهای کمتری نسبت به افراد دارای شروع به خودکشی داشته‌اند حتی اگر پرونده‌های گروه اخیر (دارای سابقه شروع به خودکشی) بررسی شود نسبت به گروه شاهد در پرونده هشدارهایی مبنی بر خودکشی دیده می‌شود و عملاً ۲۰ درصد این بزهکاران شروع به خودکشی و یا خودکشی کرده‌اند. بیان این نکته ضروری است که هر خودکشی‌ای منجر به مرگ نمی‌شود و در اغلب موارد بزه عقیم می‌ماند.

در زمان پذیرش زندانی خطرپذیری خودکشی بالا رفته است، به علاوه بیشتر بزهکارانی که شروع به خودکشی کرده‌اند یا در مدت زندانی بودنشان شروع به خودکشی کرده‌اند نسبت به گروه شاهد بسیار بیشتر در معرض خودکشی و خودآسیبی که بزه عمدی هم بوده است قرار داشتند.

آنچه بسیار مهم است، شواهد اخیر، بیشتر از همه در مورد بزهکارانی که سوابق شروع به خودکشی داشته‌اند صادق است تا مواردی که خودکشی کرده‌اند.

همچنین اگر دو گروه مذکور (کسانی که شروع به خودکشی کرده‌اند و گروهی که خودکشی کرده‌اند)، سوابق روانی بسیار حاد نسبت به گروه شاهد داشته باشند، هیچ تفاوتی بین دو گروه از بزهکارانی که شروع به خودکشی کرده‌اند و گروهی که خودکشی کرده‌اند، عملاً دیده نمی‌شود.

به هر حال روش های تشخیص روانی، سازنده بودند، بزهکاران گروه اول، چون شخصیت ضد اجتماعی داشتند، بیشتر امکان تشخیص وضعیت را ایجاد می کردند. البته در سایر گروه ها نیز این احتمال به واسطه ای اسکیزوفرنی و پارانوئیک و زنج های روانی آنان بالا بود. بزهکاران گروه شاهد مشکلات کمتری را در اجتماع پذیری در زندان داشتند که این مطلب می تواند امکان خودکشی آنان را نشان دهد؛ آن دسته که سابقه ی شروع به خودکشی داشتند، مشکلات بسیار هنجارمندی و جامعه پذیری داشتند و این بیانگر اعمالی است که ممکن است به خودکشی منجر شود. در محدوده ی زمانی که برای خودکشی معلوم شده بود، تعداد کمی از بزهکارانی که دارای سوابق شروع به خودکشی بودند در زندان های با ضریب امنیت بالا قرار گرفتند، این بزهکاران، همانند گروه موفق در خودکشی، بارها به زندان هایی با امنیت بالا منتقل شده بودند. در نهایت تعداد به واقع کمی از بزهکارانی که مرتکب خودکشی شده بودند در برنامه های اصلاحی شرکت کردند. (نسبت به کسانی که شروع به خودکشی کرده بودند) به هر حال میزان شرکت گروه های اخیر به نسبت گروه شاهد کمتر بود.

ارزیابی روان شناسانه به هنگام پذیرش، امکان ایجاد تمایز بین گروه های مختلف را فراهم آورد. بزهکارانی که مرتکب خودکشی شده اند افراد بی انگیزه ای هستند و تاب و توان کمتری نسبت به سایر گروه ها در برخورد با مشکلات دارند. قابلیت حل مشکلات فراشخصی با گروه شاهد قابل مقایسه است، به عبارت دیگر مشکلات بزهکارانی که شروع به خودکشی کرده اند به واقع مشکل جدی تر است.

در هنگام پذیرش، هیچ تفاوت مهمی بین گروه هایی که احساس افسردگی و فشار روحی می کنند یا ناراحتند و یا حالت خصمانه و تهاجمی دارند و یا انگیزه ی خودکشی یا درونگرایی دارند ثبت نشده است.

در مدت زمانی که احتمال داشت بزهکاران خودکشی کنند روابط خانوادگی بزهکاران با خانواده شان به خصوص آن دسته که مرتکب شروع به خودکشی شده بودند کاهش یافته بود (با به شدت تیره شده بود) این وضعیت به سهم خود بسیار بیشتر از گروه شاهد بود. به علاوه بزهکارانی که خودکشی کرده بودند با سایر بزهکاران روابط به شدت سردی نسبت به آن دسته که شروع به خودکشی کرده بودند، داشتند و این هر دو گروه (شروع به خودکشی کرده بودند و آنانی که خودکشی کرده اند) نسبت به گروه شاهد روابط سرد و سستی با دیگران داشتند.

در نهایت، در محدوده ی زمانی معلوم شده برای بزهکارانی که قصد خودکشی داشتند مواردی بودند که بارها اجتماع ناپذیری خود را ثابت کردند که البته این ناهنجاری به دلیل افسردگی، بی انگیزه بودن، ناراحتی، حس خصومت، ناتوانی در مقابله با مشکلات، مشکلات روانی، انزوا، درونگرایی و ناتوانی در حل مشکلات فرا شخصیتی بود.

یک بررسی جانبی در مورد اتفاق های نزدیک به زمان مورد

بحث، شامل نکته های دیگری بود. به نظر می رسد که قبل از زمان معلوم، ۱۹ درصد از بزهکارانی که مرتکب خودکشی شده بودند، ده درصد از کسانی که سعی به خودکشی کرده اند و دو درصد هم از گروه شاهد، دارای وضعیت اجتماع پذیری وخیم شدند.

به علاوه برای دو گروه اول بزهکاران، عامل های معلوم شده در حدود نزدیک به زمان مورد نظر اتفاق افتاد؛ عامل هایی که می تواند بر روی انگیزه ی خودکشی اثر بگذارد. (برای مثال: تصمیم ها یا اتفاق های منفی در زندگی خصوصی یک بزهکار، انتقال به سایر بندهای زندان، استقرار در انفرادی، تاثیر یا فشارهای روحی از جانب هم بندی ها). آنچه بسیار اهمیت دارد، نزد بزهکارانی که شروع به خودکشی کرده اند و دسته ای که خودکشی کرده اند علل موجب ۹ نسبت به بزهکاران گروه شاهد بسیار بیشتر نمایان بود.

نتیجه:

طرح تحقیقاتی که بیان شد امکان فکر کردن به عامل های شناسانده شده ی استاتیک و درونی ای را می دهد که با توجه به این عامل ها اجزای جداسازی بین بزهکاران دارای سابقه ی خودکشی و کسانی را که چنین سابقه ای ندارند خواهیم یافت، همچنین این عامل ها امکان پیش بینی شروع به خودکشی و خودآسیبی را در هر دو جنس بزهکاران را به مسئولان زندان ارائه خواهد داد.

*Analyse des tentatives de suicide chez les detenus
Ralph c. Serin et Larry Motiuk
Cherami wichmam

- ۱- مدیران پژوهش کانون اصلاح و تربیت کانادا
- ۲- مدیر معاونت کودکان و خانواده وزارت دادگستری
- ۳- تعریف ما از رفتارهای منجر به خودکشی شامل شروع به خودکشی و خودکشی های صورت گرفته می شود.

4-BURTCH, B. et ERICSON, R. The silent system: An inquiry into prisoners who suicide, Toronto, ON. Centre of criminology, University of Toronto 1979. Voir aussi DOOLEY, E. Prison suicide in England and Wales 1972- HEIKKINEN, M. ARO, H. et LONNQVIST, J. Life events and

social support in suicide, Suicide and Life-Threatening Behaviour, vol 23, 1993. p. 343-358

5-POLVI, N.H. Assessing risk of suicide in correctional settings

dans impuivivity, Assessment, and Treatment (pp.278-301), sous la

direction de C. D. Webster et M. A. Jackson, New York, NY, Guilford Perss, 1997.

6-Echele evaluation

7-Comportement autodestructeur

8-Une surdose

9-Des facteurs declachants.

منبع:

مجله روان شناسی کانادا (ژوئن ۲۰۰۳)